

ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПРИРОДООХОРОННОЇ РОБОТИ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ТА ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Совгіра С.В. (Умань)

У філософському словнику діяльність (робота) – це поняття, що характеризує функцію суб'єкта в процесі його взаємодії з об'єктом [3]. В українському педагогічному словнику діяльність визначається як спосіб буття людини в світі, здатність її вносити в дійсність зміни [1]. Найдоцільнішим видається таке визначення: діяльність – це взаємодія суб'єкта з об'єктом, в процесі якої об'єкт змінює свій зовнішній або внутрішній стан.

Діяльність в екології поділяється на навчальну і природоохоронну. Віділяються такі особливості навчальної діяльності: організація її педагогом відповідно до вимог навчальних програм, в яких розкрито рівень знань та умінь учнів та студентів, засвоєння ними знань, набутих іншими людьми, та на цій основі оволодіння різними способами дій (формування умінь та навичок); використання найрізноманітніших засобів навчальної діяльності. Природоохоронна діяльність (робота) в сучасній вищій школі будується на засадах комплексного розкриття проблем охорони природи; взаємозв'язку теоретичних знань з практичною діяльністю студентів у цій галузі; включення екологічних аспектів у структуру предметних, спеціальних узагальнюючих тем та інтегрованих курсів, які розкривають взаємодію суспільства і природи; поєднання аудиторних занять з безпосереднім спілкуванням з природою (екскурсії, екологічні практики, польові табори тощо); використання проблемних методів навчання (рольові ігри, екологічні клуби та ін.); поєднання аудиторної, позааудиторної і самостійної природоохоронної роботи [4].

Об'єктивна необхідність природоохоронної роботи зумовлена: реальною екологічною ситуацією; необхідністю переорієнтації суспільної свідомості; необхідністю формування екологічної культури особистості, активного природоохоронного ставлення до природи; реалізацією діяльнісного підходу в екології і екологічного підходу в соціальній діяльності; необхідністю збереження фізичного і духовного здоров'я, генофонду нації; об'єктивною необхідністю формування та нагромадження морально-екологічного досвіду взаємодії студентів з природою; системним, діяльнісним, комплексним, особистісно-зорієнтованим підходами до процесу формування світоглядного ставлення до природи. Обговоримо особливості природоохоронної роботи, на прикладі сільських шкіл (в зв'язку з їх природним оточенням і більш ширшими природоохоронними можливостями). Розвиток її в сільських школах, в першу чергу гальмує: невідповідність змісту природоохоронної роботи сільських школярів рівню розвитку сучасного агропромислового виробництва та його впливу на довкілля; слабке володіння багатьма керівниками гуртків і вчителями природничих дисциплін формами та методами роботи в гуртках, клубах; низький процент охоплення сільських школярів природоохоронною роботою (20% опитаних займаються в гуртках природоохоронною роботою, 4% в гуртках сільськогосподарського напрямку) [2].

Розвитку природоохоронної роботи сільських школярів сприяє: моніторинг стану навколишнього природного середовища і встановлення залежності його від роботи агропромислового комплексу та визначення типів гуртків, які можна створити на базі місцевого с/г виробництва; залучення до керівництва гуртками та клубами спеціалістів-екологів та спеціалістів новаторів сільського господарства; забезпечення наступності у розвитку природоохоронної діяльності учнів сільських шкіл, від молодших класів до випускників; результативність природоохоронної роботи.

Вивчення досвіду організації вчителями природничих дисциплін природоохоронної роботи сільських школярів дало можливість визначити основні напрями в їх діяльності: проведення моніторингу за станом довкілля; розробка моделей природоохоронних заходів; розробка проектів природоохоронних акцій; поліпшення навчального, охоронного значення ландшафтних пам'яток

природи, до яких віднесені: місця відпочинку та естетичної насолоди природою; ділянки, які виділені для здійснення навчально-виховних функцій і виступають своєрідними „музеями природи”; експериментальні ділянки, в тому числі і ті, на яких здійснюється відновлення біоти; ландшафтні системи, які асоціюються з уявленнями про „біокоридор”; унікальні природні комплекси або окремі види, які є під загрозою зникнення і потребують суворої охорони.

Отже, природоохоронна робота є ваговою, оскільки виконує важливу науково-пізнавальну й природоохоронну функції, має широкі можливості для поширення екологічних знань і пропаганди природоохоронних ідей серед учнів, їхніх батьків, студентів, всього населення.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник.-К.:Либідь,1997.-С.98.
2. Северин С.Н. Структура природоохоронної діяльності младших школярів/The Science and Education on the Threshold of the 3rd Millennium:Тез.докл. Межд. конгресса (Минск) Кн..2., Мн., 2000.-С.102.
3. Философский словарь/Под ред.М.М. Розенталя, П.Ф. Юдина.-М.:Изд-во политической литературы,1963.-544с.
4. Чорноморець І.М. Реалізація діяльнісного підходу в організації пізнавальної діяльності учнів засобами сучасних технологій навчання географії/Наук.зап.Він.пед.ун-ту.Серія:Педагогіка і психологія,2005.-№14.-С.68-70.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ А.П. КАРИШИНА

Сотуга О.В. (Полтава)

Успішність розвитку будь-якого суспільства залежить від наукового потенціалу нації, формувати і нарощувати який покликана система освіти. Це означає, що носієм такої високої відповідальності є педагог, а в першу чергу – вчитель середньої загальноосвітньої школи і викладач вищого навчального закладу. Тому серед провідних професійних вимог до зазначених категорій освітян є висока спеціальна та загальнонаукова компетентність. Але сучасна динаміка розвитку науки диктує необхідність підготовки педагогів не просто фахово обізнаних, але й здатних до подальшого вдосконалення культури свого інтелекту, готових до освіти і самоосвіти впродовж життя, для яких дослідження та відкриття глибоких зв'язків і закономірностей оточуючої дійсності стає настійною особистісною потребою. Таким чином, в сучасній системі освіти найвищим попитом має користуватись педагог-дослідник, який не лише акумулює знання, але й володіє науковими підходами їх здобуття, перевірки, систематизації та узагальнення. Саме це й зумовлює особливу увагу до проблеми підвищення наукового рівня педагогічних кадрів сучасної школи, яку слід вирішувати ще зі студентської лави.

Одним із дієвих засобів самоствердження особистості студента шляхом удосконалення його професійних та комунікативних якостей, розвитку та реалізації індивідуальних здібностей, а також задоволення творчих і пізнавальних потреб є участь у громадській і науковій діяльності свого факультетського середовища, так само як і спілкування у колі прогресивних однодумців із інших осередків освіти. Цьому насамперед сприяє заздалегідь спланована й доцільно організована робота з формування студентського наукового активу, що є одним із пріоритетних напрямків діяльності функціонуючого на природничому факультеті Полтавського педуніверситету студентського наукового товариства імені А.П. Каришина.

У структурі фахових якостей майбутнього вчителя-професіонала важливу роль відіграє досвід, здобутий у процесі екологічної освіти і виховання.